

שני דיני פרק שלשה עשר כתובות

קו.

עין משפט
נר מצוה

(א) [שנעוטה ל:], (ב) שקלים פ"ד ה"ב ע"ש, (ג) יומא ד. ע"ש, (ד) [דברים א:], (ה) [עליו י:], (ו) [אבות יא, ח] ע"י ב"ב ג, (ז) [פרה פ"ג מ"ז].

תורה אור השלם

1. ויאמר משרתו מה אמן זה לפני מאה איש ויאמר תן קצת שקלים כי בה אמר יי אבל יהוה: מלכים ב ד מג

הגהות הב"ח

(א) גמ' ב' בדברי י"ב פ"י כשיי כנגלה י ע"ז דביר היא המחלה המבדלת בין הקדש וזין קדש הקדשים: (ב) תוס' ד"ה שבעה כו' דאמר שבעה הו' ואיכא מנה דאמר משה וכו': (ג) בא"ח ה"ק תנאי מבריתא ממניי מדמות כו':

מוסף רש"י

שבעה כנגד שבעה שברים. שבעה לשבעה שעי העורה (יומא ד.). שתיים בדברי. במקום אמה טרקסין, ושתיים כנגדן בעליה. לחון בין עליות היכל לעליות בית קדשי הקדשים (סו.).

האי עשה והאי עשה. מלות הדיינים עשה ושפטתם לדקי: **עשה דכבוד תורה.** דיניה דהאי גברא דהוא עשה דליכא כבוד תורה דרב ענן כהדיה עדיף: **סדר אליהו רבה.** שלמד חוץ למיכה. סדר אליהו זוטא שלמד בתוך המיכה: **הוא ריפחא.** כעס של מקום וצא רעב לעולם: **דכי מיפטרי.** תלמידיו ממנו לעמוד מניח המדרש: **הו' פיישי גביה.** אוכלי שלחנו תרי אלפים ומאתים דכתיב(א) עשרים לחם ולחם צבורים הא עשרים וחד ורמלל הרי עשרים ומתמן וכל אחד לפני מאה איש הרי תרי אלפי ומאתים: **בגליסר אמוראי.** השומעין מפיו ומשמיעין לרבים זה מאלן וזה מאלן ומלפנים ומלחמור ומתחלקין למקומות הרבה שהיה העם רב: **וכסי ליה יומא.** מפיל את החמה והיה ניכר בא"י: **מגיה ספרים.** ספר כל אדם ואלס שאסור להשהות ספר שליחו מוגה(ב) משום אל תשכן בההליך עולה(ג) ורלו בית דין שהיו מתעללין דכזר והפקירו תרומת הלשכה לכך: **בית אצטניס וצית גרמו כמסכת יומא (ד) (ל.ת.):** **דבצני.** צפרות שכנגד הפתחים דללניעותא עבדי ואינן תחת בנין אצל כל כורך בנין כגון פרכות המבדלות בין היכל לקדשי הקדשים שהיו במקדש שני במקום אמה טרקסין שעשה שלמה בצנין ראשון ואנשי הגולה עשו את ההיכל גבוה מאד ולא יכול בנין צבועי אמה להתקיים בגובה כזה(ה) ולהרחיבו לא יכלו לפי שמקצרים את ההיכל או את קדשי הקדשים ועשו שמי פרכות וצנייהם אמה כדאמרין כמסכת יומא (ד) (ל.ת.) ואותן פרכות נעשו מקדשי דק הבית: **ו' שערס.** לעזרה: **שפיס דבזיר.** תחת אמה טרקסין: **ושפיס כנגדן צעליה.** להצדיל בין עליות היכל לעליות קדשי הקדשים וגם הן במקום אמה טרקסין: **המגדלות צניהן לפרה.** בחצרות הצנויות בסלעים צירושלים ותחתיהם חלל מפני קבר התהום כדמנן כמס' פרה (פ"ג משנה ג) ומיייתין לה בצפרק הישן תחת המטה (סוכה ד' כה.) ובאין נשים עוברות ויולדות שם ומגדלות שם צניהם לצורכי פרה לדומה לעסוק בצריפתה ומילוי מימיה ולהזות כל שבעה על כהן השורפה כדאמרין כמסכת יומא (ד) (ל.ת.). ומעלה זו עשו לה להתעסק בה מינוקות שלא נעמאו מימיהם מפני שזולו זה לעשותה כצבול יוס כדתנן(ו) מטמאין היו הכהן השורף את הפרה ומטבילין אותו להוליח מלצן של דוקין שהיו אומרין צמערובי שמש היתה נעשית: **נשים יקרות.** עשירות: **מפרנסות.** בלבוש וכסות: כלי

האי עשה והאי עשה (א) עשה דכבוד תורה עדיף סלקיה לדינא דיתמי ואחתיה לדיניה כיון דהוא בעל דיניה יקרא דקא עביד ליה איסתתם מענתיה: **רב ענן הוה רגיל אליהו דאתי גביה דהוה מתני ליה סדר דאליהו כיון דעבד הכי איסתלק יתיב בתעניתא ובעא רחמי ואחא כי אתא הוה מבעית ליה בעותי ועבד תיבותא ויתיב קמיה עד דאפיק ליה סידריה והיינו דאמרי סדר דאליהו רבה סדר אליהו זוטא בשני דרב יוסף הוה ריתחא אמרי ליה רבנן לרב יוסף ליבעי מר רחמי אמר להו השתא ומה אלישע דכי הוה רבנן מיפטרי מקמיה הוה פיישי תרי אלפן ומאתן רבנן בעידן ריתחא לא הוה בעי רחמי אנא איבעי רחמי וממאי דפיישי הכי דכתיב ויאמר משרתו מה אתן זה לפני מאה איש מאי לפני מאה איש אילימא דכולהו לפני מאה איש בשני בצורת טובא הוה אלא דכל חד וחד קמי מאה איש כי הוה מיפטרי רבנן מבי רב הוה פיישי אלפא ומאתן רבנן מבי רב הונא הוה פיישי תמני מאה רבנן רב הונא הוה ממתיתבא דרב הונא ונפצי גלימיהו הוה סליק אבקא וכסי ליה ליומא ואמרי במערבא קמו ליה ממתיתבא דרב הונא בבלאה כי מיפטרי רבנן מבי רבה ורב יוסף הוה פיישי ארבע מאה רבנן וקרו לנפשייהו יתמי כי הוה מיפטרי רבנן מבי אביי ואמרי לה מבי רב פפא ואמרי לה מבי רב אשי הוה פיישי מאתן רבנן וקרו נפשייהו יתמי דיתמי(ב) א"ר יצחק בר רדיפא א"ר אמי במבקרי מומין שבירושלים היו נוטלין שברן מתרומת הלשכה אמר רב יהודה אמר שמואל ת"ח המלמדין הלכות שחיטה לכהנים היו נוטלין שברן מתרומת הלשכה אמר רב גידל אמר רב ת"ח המלמדים הלכות קמיצה לכהנים נוטלין שברן מתרומת הלשכה אמר רב בר חנה אמר ר' יוחנן מגייה ספרים שבירושלים היו נוטלין שברן מתרומת הלשכה אמר רב נחמן אמר רב נשים האורגות בפרכות נוטלות שברן מתרומת הלשכה ויאני אומר מקדשי בדק הבית הואיל ופרכות תחת בנין עשויות מיתיבי נשים האורגות בפרכות ובית גרמו על מעשה לחם הפנים ובית אבטינס על מעשה הקמרת כולן היו נוטלות שברן מתרומת הלשכה אמר רב רב שלשה עשר פרכות לפתחו של היכל ואחד כנגדן בעליה: **ת"ר** הנשים המגדלות בניהן לפרה היו נוטלות שברן מתרומת הלשכה אבא שאול אומר נשים יקרות שבירושלים היו זנות אותן ומפרנסות אותן בעא מיניה רב הונא מרב כלי**

והיינו דאמרין סדר אליהו רבה וסדר אליהו זוטא. א"ר לפי שהפסיק בלמודו לרב ענן חלקו לשני סדרים וצפעת ראשון למד ממנו יותר מן הארבע ידות קרי לראשון סדר אליהו רבה ולצמרא קרי זוטא: **במבקרי** מומין שבירושלים היו נוטלין שברן. תימה דהתנן בצבורות פרק עד כמה (דף כט: ושם) הנוטל שבר להיות רואה צבורות אין שומטין אותן על פיו וי"ל כמו שתרמתי למעלה ועוד דהתם דוקא בצבורות שיש לחוש שמה משום שבר יתירנו אצל הכה מיידי בצדיקת מומי שאר קדשים והכי איתא זשיליה פרק התרומה זשקלי(ג) (דף י.) דלאמר מבקרי מומי קדשים נוטלים שברן מתרומת הלשכה: **מלמדיו** הלכות קמיצה. והא דלא חשיב הלכות מליקה כשכלל הלכות שחיטה הן: **שבעה כנגד ו' שערס.** לשבעה שרי דמתני' דמס' אומר רבי דס"ל כמנא דמתני' דמס' מדות זשק(משנה ד) דמנן ו' שערס היו צעורה ג' צנפון וג' צרוס ואחד כמנא והא דתנן התם לעיל זשעלה מקומות הכהנים שומטין כו' על חמשה שרי העזרה כו' כמס' תמיד זשק(דף כז.) פריך להו ומשני אציי תרי מנייהו לא צעי שימור ורצא משני תנאי היא דתניא אין פוחתין נמג' גזברין ו' אמרכלין רבי נתן אומר אין פוחתין מייג' גזברים כנגד י"ג שערס דל חמשה דהר הבית פשו להו תמניא אלו תמניא הו' ו' ואיכא תנא דלאמר חמשה הו' תימה אמאי מייית רצא הן תנאי(ה) מממתניין דמדות היה יכול להציא דתנן התם זש' שני (משנה ו) שלש עשרה השתחוואות היו שם אצא יוסף בן חנן אומר כנגד י"ג שערס ועוד תימה דהרי כלן מחלוקת רביעי דעל כרחין להווא תנא דס"ל דייג' שערס היו צעורה לא מני למימר דקסבר ח' ודל חמשה דהר הבית דהא מפרש התם שמש של אותן שערס ואין מוכיירין אפי' אחד מאותן שערס דהר הבית המפורש זשק' דמדות שני שרי חולדה מן הדרוס וקיפונוס מן המערב ועדי מן האפון שער מזרחי שושן הצירה עליו לורה ואומר ר"ת דלעולם ס"ל להווא תנא דז' שערס היו צעורה והא דחשיב י"ג היינו עם השערס הקטנים דהכל חשיב תדע דהא חשיב פישפושן שהיו לשער נקנור אצל גדולים לא היו צעורה אלא ו' והן אותן המפורשים זשק' והמעין שם ימלא דשער הקרבן דפ"ק הוא שער הצבורות דפ"ג ואותן י"ג שערס דמדות שניים נמי כמסכת שקלים כל אותה משנה ממש זש' י"ג שופרות אצל אין שני צה אצא יוסף בן חנן כמו ששנוי כמס' מדות וצממרא דירושלמי קאמר ממניי אצא יוסף בן חנן דקאמר כנגד י"ג שערס דלרבנן ו' שערס הוה צעורה דעמיהו דרבנן היכן היו השתחוואות האלו כי היא דמניין תמן י"ג פרצות היו צה שפרלו שערס מאי קמתמה כנגד מי הוה

השתחוואות אינהו נמי מודו דעס הקטנים היו שלשה עשר כדפרישית ואומר רבינו תם כיון דלא חשיב צענייהו כל כך שיקראו אותם שערס אין נראה שיהא השתחוואות כנגדם אצל אצא יוסף בן חנן קרא אותם שערס. מ"ר:

א מיי פכ"א מהל סנהדרין הל' ו ופ"ו מהל' ת"ת הל' י סמג לאוין רס טוש"ע תי"מ סי' טו סעי' א ובהג"ם וסעיף ב: יא ב ג ד מיי פ"ד מהל' שקלים הל' ד: יב ה מיי שם הל' ז: יג ו ז מיי שם הלכה א ב: יד ה מיי שם הלכה ד:

תוספות ר"ד

אחתיה קמיה אמר האי עשה והאי עשה עשה דכבוד תורה עדיף סלקיה לדינא דיתמי ואחתיה לדיניה כיון דהוא בעל דיניה הכי איסתתם מענתיה: רב ענן הוה רגיל אליהו דאתי גביה דהוה מתני ליה סדר דאליהו כיון דעבד הכי איסתלק יתיב בתעניתא ובעא רחמי ואחא ויתיב קמיה עד דאפיק ליה סידריה והיינו דאמרי סדר דאליהו רבה סדר אליהו זוטא בשני דרב יוסף הוה ריתחא אמרי ליה רבנן לרב יוסף ליבעי מר רחמי אמר להו השתא ומה אלישע דכי הוה רבנן מיפטרי מקמיה הוה פיישי תרי אלפן ומאתן רבנן בעידן ריתחא לא הוה בעי רחמי אנא איבעי רחמי וממאי דפיישי הכי דכתיב ויאמר משרתו מה אתן זה לפני מאה איש מאה לפני מאה איש אילימא דכולהו לפני מאה איש בשני בצורת טובא הוה אלא דכל חד וחד קמי מאה איש כי הוה מיפטרי רבנן מבי רב הוה פיישי אלפא ומאתן רבנן מבי רב הונא הוה פיישי תמני מאה רבנן רב הונא הוה ממתיתבא דרב הונא ונפצי גלימיהו הוה סליק אבקא וכסי ליה ליומא ואמרי במערבא קמו ליה ממתיתבא דרב הונא בבלאה כי מיפטרי רבנן מבי רבה ורב יוסף הוה פיישי ארבע מאה רבנן וקרו לנפשייהו יתמי כי הוה מיפטרי רבנן מבי אביי ואמרי לה מבי רב פפא ואמרי לה מבי רב אשי הוה פיישי מאתן רבנן וקרו נפשייהו יתמי דיתמי(ב) א"ר יצחק בר רדיפא א"ר אמי במבקרי מומין שבירושלים היו נוטלין שברן מתרומת הלשכה אמר רב יהודה אמר שמואל ת"ח המלמדין הלכות שחיטה לכהנים היו נוטלין שברן מתרומת הלשכה אמר רב גידל אמר רב ת"ח המלמדים הלכות קמיצה לכהנים נוטלין שברן מתרומת הלשכה אמר רב בר חנה אמר ר' יוחנן מגייה ספרים שבירושלים היו נוטלין שברן מתרומת הלשכה אמר רב נחמן אמר רב נשים האורגות בפרכות נוטלות שברן מתרומת הלשכה ויאני אומר מקדשי בדק הבית הואיל ופרכות תחת בנין עשויות מיתיבי נשים האורגות בפרכות ובית גרמו על מעשה לחם הפנים ובית אבטינס על מעשה הקמרת כולן היו נוטלות שברן מתרומת הלשכה אמר רב רב שלשה עשר פרכות לפתחו של היכל ואחד כנגדן בעליה: **ת"ר** הנשים המגדלות בניהן לפרה היו נוטלות שברן מתרומת הלשכה אבא שאול אומר נשים יקרות שבירושלים היו זנות אותן ומפרנסות אותן בעא מיניה רב הונא מרב כלי

בז א מיי פ"ד מהלכות
שקלים הלכה א'
בז ב מיי שם הלכה ט'
וא':

מוסף רש"י

לב בית דין. של הכניס
(מנחות עט:) וכל מידי
לדבור טמאין צ"ל לב
(שבועות ר"א.) העולה
עולה ראשונה. דמימי
גבי סדר המערכה ובער
עליה הספן עלים צבקר
צבקר ועך עליה העולה,
ה' ימיה דרש, שהיא
היא ראשונה שלא היא
הקטר קודם לתמיד של
שחר (ב"מ נה.) העולה
משמע העולה תפא
ראשונה לכל הקרבנות
(מנחות טו.) מלוא כתיב
וערך עליה עולה, אלף
העולה, הרי קאמר וערך
עליה מיד העולה השנייה
האמורה תמלה לכל העולות
והיינו עולת המזבח דפכת
קרבנות, דקרבן תמיד כתיב
בש"ס (פסחים נה.) ובג"ד
זבחים קג.) אז: דאי לארזוי
בעולת אהא שקבירי
עליה עולה ושלימים נחטב
וערך עליה (יוחא ד.)
לקיץ המזבח. כשהמזבח
בעל לוקחין מאותן נסכים
ככיס לעולה ומקליין
אוחס. ולעון קין הווי
דעולת כאלס שמיצוין לו
מאניס לאחר טעויה, והכי
אמרין בש"ס דשבעות
(כ: מ"ט.) קין כענת שח
לאס (מנחות צ. מכת"י).

תוספות רי"ד

אליהו זוטא: תנן התם
מותר שירי הלשכה מה
היו עושין בהן לוקחים
בהן יינוט שמנים וסולות
והשכר להקדש דברי
ר' ישמעאל ר' עקיבא
אומר אין משתכרין בשל
הקדש ולא בשל עניים
בשל הקדש אין עניות
במקום עשירות בשל
עניים דלמא מיתרמי עניא
והכיבא ליתביחא ליה: חזן
אומר וכו' והלכתא כחזן
כדאמרין לקמן דדוקא
כשתבוא לבנות כחובתה
או לא תבא בלא
שבועה אבל כשתבועת
מוונת היבנית לה בלא
שבועה איחמר רב אמר

וכי גבו והותירו מאי הוי. אבל האנן דלעיל לא פריך צית גרמו
וצית אצטיוס דכלל הנהו היו צית ישראל מקדישין אותן לזורך
כך כמו לזורך קרבנות שכל אותן דברים רגילות הן והיינו דקמני
דבאין מתרומת הלשכה עזמה ולא קמני מותר היינו משום דללא מחמת
לצ צ"ד מישתרו אלף מחמת ישראל
אלל להך תירוצא פריך דמסיק היכא
דלא הותירו אסירי והיכא דהותירו שרי
פריך מאי שנא דהא פשיטא שלא לדעת
כן מקדישין כיון דלא שריית ליה כי לא
הותירו ומשני לצ צ"ד מתנה עליהן
והן מקדישין לדעת צ"ד: **תנא דבי רבי ישמעאל** בלי שרת באין מתרומת
הששבה. הא תרומת הלשכה היינו
מותר תרומת הלשכה כדמוכח במתני'
דפליג אר"ע דקמני מותר תרומה
לכלי שרת ואי"ת כי פריך הש"ס ואימא
שריית גופייהו דהא שחר הכסף היינו
מותר תרומה ו"ל דבמילתא דפסיקא
ליה צעי לאוקמני קרא דהיינו שריית
דכלל שנה אימנהו אלל צמותר דלא
פסיקא ליה לא ניחא ליה לאוקמני
לקרא: **כדאמר רבא** העולה
היא דרשא דרבה תיפוק ליה מהיכא
דמפקא מתניתין דזבחים צבקר כל
התדיר (דף פט. וס) דקמני כל התדיר
מתצירו קודם לחצרו התמידים קודמין
למוספים כו' וקא צעי בגמרא מני"ל
ומתמה מנא לן דקמני טעמא מלצד
עולת הצבקר אשר לעולת התמיד וכ"ת
דהתם איצטרין היכא דליכא אלל חד
דלשמעין קרא דקמני לגמרי
מוספין קמני תמידין לא היא דמהתם
נפקא לן ככ"מ דתדיר ושאינו תדיר
תדיר קודם דמפיק התם מכללה
מעשו שיהו כל עשיות שוות ואי צעי
האי גוונא מייירי מהתם לא נפקא לן
ועוד מסבא רישא דכל התדיר
מתצירו קודם לחצרו מיתניא דומיא
דצבא שאמריה דקמני כל האמודש
מתצירו קודם לחצרו דס סלתא קודם
לדס עולה מפני שהוא מרצה כו' וכל
הנך צבקימה ממש מייירי והא נמי ליכא
למרוצי דאי מהתם דמלצד עולת
הצבקר הוה אמניא דווקא עולה דקמני
למוספין משום דמדירא ומוספין לא
ליהי אלל תמידין לעולת נדבה דהויא
לדיר נמי מדירא לעולם אמנא לך לא
תקדום להכי איצטרין קרא דהעולה
עולה ראשונה דמנחות פרק התכלת
(דף מט. וס) מיייתי לקרא דרצא
אקדימה עולה למוספין דאמר"י התם
צבא מינייה רב חייא צר ס' אבא מרב
סדא צבור שאין להם תמידין ומוספין
אי זה מהם קודם כו' ומסיק אמר ליה
תניתוה התמידין אין מעבדין את
המוספין ולא המוספין את התמידים

כלי שרת. שמטמין בהן צמזמת החילון שהוא צנין של אצנים:
וכלומרם. לחזק את דבק הצית צימי יהושע. ופסוק זה צבדי הימים:
אגבו. לזורך דבק הצית והותירו שאין לרזיך לכולו עושין מן המותר
כלי שרת: מאי הוי. הא לא לקדושת קרבן גבו: כסף שיש לו
שרייס. כסף הקופות שהוא נתרם
מן הלשכה ושיריים נשארם בלשכה:
זה תרומת הלשכה. כסף צבקות:
ואימא שריית גופייהו. משריית
הנותרים בלשכה כלי שרת צאין ולא
מן התרומה עזמה: העולה עולה
ראשונה. מנין שלא היא דבר קודם
על המערכה לתמיד של שחר ת"ל
וערך עליה העולה (הוינן בה) מאי
תלמודא ואמר רבא העולה משמע
העולה האמורה ראשון צבדרי קרבנות
והיא עולת הצבקר שנא' (ו) ואמרת להם
זה אשה כו' והיא יתירא קא דריש.
וה"נ את שחר הכסף צבקר שיש לו
שאר: מוצח הוה. כלי הוא ולא צנין
שאינו ממוכר לאדמה ויכולין לנטלו
לפיכך נידון ככלי: ולצוגה. של לחס
הפינים: מותר נסכים. פליגי צה צמנ'
מנחות צבקר שתי מדות (דף ט.) רבי
חייא צ"ר יוסף אמר צירולי מדות
שהמספקין סלתות שקבלו מעות
הקדש לספק סלתות כל ימות השנה
מודדין להקדש צמדה מצורצת טפופה
ולא מחוקה והמקריבין מוחק המדה
והס מותר נסכים ומוכרים אותן וכו'
יומין אמר כמותה ששינוי המקבל עליו
לספק (כל ימות השנה להקדש) סלתות
מארבע שאין צלעו ועמדו משלש
שתייקרו מספק מארבע והמקבל
לספק משלש והוילו ועמדו מד' מספק
ד' וזו היא ששינוי מותר נסכים לקיץ
המוצח: מוצח העולה. שהוא צנין
צא מקדשי צדק הצית: חזן לחומס
העורה. כגון עורת נשים והחיל וחומת
העיר ומגדלותיה צאים משיריים
הנותרים בלשכה כשתרומה צבקות:
תנאי היא. דליכא למאן דלמר כלי
שרת מתרומת הלשכה צאין: מותר
תרומה. הנשאר צבקות צ"מ ניסן
שמכאן ואילך אין לוקחין קרבנות לצור
אלא מתרומה חדשה כדלמרין ב"ה
(דף ט.) קרבנות צבור הצאין צלמד
צניסן מורה להציא מן החדש: ליפוי
לצניס קדשי הקדשים. מחפין ציח
הרצפה והכתלים: מותר. ציח
פירות. ולקמן מפרש מאי ניהו: לקיץ
המוצה. כשהוא בעל מנדרים ונדבות
לוקחין עולות ומקריבין צשר למוצח
ועורות לכהניס: וזה וזה. ר' עקיבא
ור' חנינא: לא היו מודין. שיהא שום
מותר צפירות: והשכר מקליין צהן.
והקרבן לכלי שרת כדקאמר רבי
ישמעאל: מאי זה וזה לא היו מודים.
מאי פירושא דלא היו מודים דמתן
דפליגי ר"ע אדרבי ישמעאל ולא הודה לו שיהו משתכרין בשל הקדש:
תמיד של שחר ת"ל וערך עליה העולה ואמר רבא כו' אלל דלית ליה
ואי צמתידין ומוספין דהיום פשיטא שמדיר קודם אלל צמוספין דהיום ומתידין דלמחר אלמא אקדימה עולה למוספין מיייתי לה ומימה דרשת
המשנה הוה ליה לאתווי דקמני צבדיא מלצד עולת הצבקר וצעהיא דשיליה הגזול קמא (צ"ק דף ק"א. וס) קשה יומר דקמני הציא אשמו עד שלא
הציא גזילו לא יא ומפרש צגמ' מלצד איל הכפורים מכלל דכסף קדים ופריך אלל מעתה מלצד עולת הצבקר ה"נ דמוספין צרישא והא תניא מנין
שלא היא דבר כו' ואמר רבא העולה עולה ראשונה והשתא הוה ליה לאתווי מתני' דכל התדיר דלצרבה מדכתמי' מלצד מכלל עולה קדמה ונרא'
לפרש דודאי מדכתמי' העולה נפקא דהקטרת תמיד קדמה להקטרת מוספין דצגי הקטרה הוה דכתמי' מלצד עולת הצבקר אשר לעולת התמיד מעשו
את אלה התם עשו דס גינה והשתא צצ"ק לא הוה מני לאתווי מתני' דכל התדיר דודאי צגי איל הכפורים משמע לשון מלצד דכסף קדים כיון
דהוה כחצו תמלה צפרשה והדר כתיב איל הכפורים אלל צגי עשיות ליכא למידק דמוספין קדמי כיון דכתיב עולה צרישא והדר עשה דדס
דמוספין אלל הקטרה דמוספין כתיב צרישא להכי פריך שפיר מההוה דרצא ומינה צזהוה דמנחות ודאי הוה מני לאתווי היא דכל התדיר:
ששמעו

א) ושושנים יא. מנחות
ע"א: ב) פסחים נח: יומא
לר. צ"ק ק"א. מנחות מט.
תמיד כח: צ"מ נה. זבחים
קד. א) ע"י מוס' קדושין
נד: ד"ה תרי"ג) שקלים
פ"ד ה"ב, ט) מנחות ט.א.
ו) שקלים פ"ד ה"ג,
ז) שבת קכ: זבחים פח:
מנחות פט. תמיד כע. לא: א)
ח) ויקרא ו' ט) נפסחים
מח: ט) צמדני כח,
י) נ"א אבין.

תורה אור השלם

1. ובכלותם הביאו לפני
המלך ויהודיע את שאר
הכסף ויעשו כלים
לבית ה' כלי שרת
והעלות וזבחות וכלי זבוח
והכסף ויהי מעלים עלות
בבית ה' תמיד כל ימי
היהודיע:
דברי הימים ב כד יד
2. אך לא יעשה בית ה'
ספות כסף ומזרות
מזקרות וצבצרות כל כלי
זבוח וכלי כסף מן הכסף
המזבא בית ה' פי לעשי
המלאכה יתבדו ויזקקו בו
את בית ה':
מלכים ב יד טו-טז
3. וקאש על המזבח
תוקד בו לא תבנה ובער
עליה הבחן עצים בבקר
בבקר ויערך עליה העלה
והקטיר עליה חלבי
השקמים: ויקרא ו ה

גליון הש"ס

גמ' מותר תרומה לקיץ
המזבח. אם לא היה מותר
היו עושים נדבה שלא היה
המזבח בעלה. רבינו יונה
פ"ג דברכות:

הגהות הגר"א

[א] גמ' (ולבונו ו) כלי.
מלת ולבונו עם הוא"ו
ממלת וכלי מוקפים וי"צ
וכל כ"ה צירושא לשקלים
(פ"ד ה"א):